

Kertész-Bakos Ferenc

A Nyugat kulturális forradalma

Tisztelt Hallgatók!

Nehéz lesz ilyen briliáns előadók előadásai után megszólalni, ráadásul azzal a feladattal, hogy záró előadásként rendszerezem a konferencián hallottakat...

A keresztény Európa válságáról beszélünk. Kérdés azonban, hogy kereszténység alatt lelkiséget, vagy eszmeiséget értünk? Azaz személyesen megélt hitet és ez alapján vezérelt életet, vagy pusztán kulturális örökséget? Merthogy a kettő nem azonos. Ám a kérdéssel még csak nem is itt állunk meg, hanem ott, hogy valóban keresztény-e ez az Európa?

Azt azért tisztázni kell, hogy eszmeiség alatt (még akkor is, ha hivatkoznak rá) a hatalom birtokosai tárgyiasult dolgokat értenek, úgymint gazdasági és katonai erőfölényt, kulturálisnak titulált, valójában hatalmi dominanciát, és csak ezt követően lelkiséget, ha ez egyáltalán szóba kerül. Akkor tehát mi a válság valódi tartalma?

Két okot látunk: a belsőt és a külsőt. Nézzük elsőnek a külsőt:

A nyugati civilizáció kapuinál ma nem az iszlám seregek elszánt katonái, hanem békés emigránsai, mint megélhetési bevándorlók haladnak át. Néhány adat a modernkori népvándorlásról: Európa területén 55 millió mohamedán él, a bevándorlók több mint 90%-a. Amúgy Európa, mint a nyugati civilizáció alapja, lakosságszámát tekintve 1900-ban a világ összlakosságának 24%-át tette ki. Ez az arány 2000-re pontosan a felére, 12%-ra csökkent, és az ENSZ prognózisa szerint 2050-re 7% alá fog csökkenni, ugyanis míg a kontinens lakossága az ezredfordulón 728 millió fő volt, úgy 2050-ben már csak 630 millió lesz. A lakosság szinten tartásához 2,11%-os születési arányra lenne szükség, ezzel szemben ez az arányszám most 1,38%. A muzulmánok születési rátája 8%. Hogy jobban érzékelhetők legyenek ezek az adatok: Hollandiában az újszülötteknek már 50%-a muszlim. Angliában 1980-as adatok szerint 82 ezer muzulmán élt, míg ma 2 és fél millió. Franciaországban a 20 évnél fiatalabb lakosok 30%-a muszlim, nagyvárosokban és a fővárosban ez az arány meghaladja a 40%-ot.

Persze a lélekszám nem minden, hiszen a nyugati civilizáció a maga 12%-os részesedésével is meg tudta őrizni az egész világra kiterjedő dominanciáját, de ezt a dominanciát nem demokratikus szabályok eredményeképpen, hanem gazdasági és katonai erőfölénnyel tartja. A nyugati világban viszont demokráciának nevezett politikai berendezkedés van, ahol a hatalmi erő szavazatok útján kapja támogatottságát, tehát itt mégiscsak döntő elem a lakosság kulturális, lélekszám alapján való megoszlása.

A civilizációk történelmét tanulmányozva láthatjuk, hogy a civilizációk mindig törekedtek a dominanciára, és azt is láthatjuk, hogy az eltérő kultúrákkal való találkozások mindig jelentős hatást fejtettek ki az egyes civilizációkra, és a civilizációs gyökerek annak megfelelően módosultak, hogy ez a kultúratalálkozás a civilizációk közeledését hozták (ezt nevezzük asszimilációnak), vagy pedig az egymástól való távolodásukat, ami leginkább fegyveres konfliktusokban fejeződött ki. A mai népvándorlások is alapjaiban változtatják meg a különböző civilizációk jövőjét. A minket érintő kérdés, hogy megmarad-e a nyugati civilizáció dominanciája ebben a népesedési és bevándorlási tendenciában, nemhogy a más civilizációk, de saját területünkön, Európán belül? Konkrétan: tud-e egymás mellett élni Európában a lakosságszámot eluraló muszlim közösség a keresztény gyökereken nevelkedett őslakosokkal, vagy sem? Elnyomja-e egyik a másikat, vagy sem? Vajon a mindkét félnél megtalálható, egymásnak okozott történelmi sebek engednek-e egy mellérendelt viszonyrendszerre? A

nyilvánvaló válasz a „nem”. Jóllehet a bevándorolt muszlimok csak kis közössége nevezhető vallási és politikai értelemben radikálisnak, de az iszlám politikai és vallási vezetők a bevándoroltak generációit az asszimilálódás ellen szólítják fel, vagyis nemzeti és vallási identitásuk feltétlen őrzésére. Angliában ezer mecset található. Svájc nemrégiben tartott népszavazást arról, hogy egyáltalán engedélyezze-e tovább a mecsetek építését az országban, annyira megszorodtak a mohamedán vallási helyek. A kérdés tehát az, hogy Európa válik a közeljövőben mohamedánná, vagy az ittlévő iszlám válik európaivá?

Látható, hogy a bevándorlók szaporodási rátája, valamint a kulturális és vallási hagyományaihoz való erős kötődése igencsak megterheli a befogadó közösséget, vagyis a keresztény alapokon nevelkedett európai civilizációt. Látható, hogy a két kultúra testközeli szembesítéséhez vezetett a nyugati demokráciák szabadságjogaival élő és kiteljesedő bevándorlási kultúra, ugyanis a bevándorlók az új élettérben, itt Európában pont a demokratizmust kihasználva őrzik eredeti identitásukat, mellyel így a helyi értékekkel és a helyi jogrendszerrel kerültek szembe, sőt ma már nemegyszer a betelepülők kérdőjelezzik meg a befogadó társadalmak értékrendjét és szokásait. És ezt a folyamat természetes következményeként, törvényszerűségeként értékelhetjük!

Az ipari alapú társadalmak kiépítésekor a bevándorlás kifejezetten gazdasági alapon szerveződött, tehát a bevándorlók megélhetési kényszerből vándoroltak át Európába és ez kedvezően hatott a befogadó országok gazdaságára. Munkaerőt biztosított számára. Miért volt Európának munkaerőre szüksége? A kereszténységet felváltó új vallás miatt, ami a gazdasági növekedés szolgálatába állította az összes erőforrást. Az elmélet az volt, hogy a szegénységet csak folyamatos fogyasztással lehet megállítani, ugyanis a folyamatos és egyre nagyobb mértékű fogyasztáshoz folyamatos, egyre nagyobb volumenű termelésre van szükség, ami tehát egyre nagyobb tömegeknek tud munkát, így jövedelmet, azaz megélhetést és gyarapodást biztosítani. Az államnak pedig adóbevételt, melyből az ellátórendszereit finanszírozhatja. Így lett az egyik alapvető keresztény jellemző, a mértékletesség, jótékony hatásúnak mondott kapzsisággá. Valóban, a folyamatos termelés és fogyasztás megemelte az emberek életszínvonalát. Elvitathatatlan! Csakhogy a gazdaságilag fejlett régiók lakossága csökkenő lélekszámot mutat, míg a fejletlenebbek növekvőt. A gazdagabbak kevesebb utódot hoznak a világra, és az Anyaszentegyház minden tiltakozása ellenére az abortusz a szülőanya szabadságjogainak hangoztatása mellett törvényessé vált.

(Szabadságjog. Jegyezzük meg ezt a kifejezést!)

Európa lakossága fogyásba és öregedésbe kezdett. Így jöhetett létre, hogy az egykor keresztény államok, mintegy kipótolva a munkaerő hiányát kitérték kapuikat a szegényebb országokból érkező, de éppen ezért jóval egészségesebb népszaporulattal bíró bevándorlók előtt. Németországban a törökök, Franciaországban az arabok, Angliában a pakisztániak bevándorlása teremtette meg a gazdasági egyensúlyt. Ma, amikor a nyugati civilizáció gazdasága és az itt élő emberek életszemelete még mindig mindent a gazdasági növekedésre alapoz, további migrációs kényszerben van a nagy ellátórendszerek biztosítása, mint a nyugdíj és az egészségügy finanszírozhatóságának érdekében. Ha azonban a növekedést csak a bevándorlás fenntartásával tudja biztosítani, az előrevetíti a népességváltozásból fakadó kultúraváltást. Európa társadalma a pillanatnyi bevétel érdekében veszni hagyja civilizációs alapját. A népesedés jellegéből fakadóan új civilizáció születik: az európai muszlim civilizáció. Félreértés ne essék: nem a napi migrációs krízist használom a téma illusztrálásához, én most nem a napi eseményekről beszélek. Ez nem mai probléma! Ezeket az adatokat egy 2012-es előadásomból idéztem. Az interneten megtalálható.

Szeretném Önöket tájékoztatni, hogy mi évek óta beszélünk erről, csak nem akarja meghallani senki. Ma ugyan más a helyzet, mert a migrációs krízis napi politikai téma lett, de ennek ellenére

valós megoldást senki nem hajlandó alkalmazni, politikai fölényhez jutni a probléma által viszont mindenki.

Ez tehát a külső ok. De nézzük a belsőt! Szeretném leszögezni, hogy ha nem győzedelmeskedne felettünk a belső gyengeség, akkor a külső nem tudna veszélyessé válni. Balázs atyát idézem: Hollandiában 150 templomot értékesítenek az egyházak, ugyanis évek óta üresen állnak. Majd lesz belőlük kocsmá, vagy kínai áruház. De ezeket a templomokat nem a muzulmánok üresítették ki!

Találomra néhány idézet a napi sajtóból:

Keményen szokta bírálni a magyar menekültpolitikát az osztrák kancellár, a szociáldemokrata Werner Faymann. Azt mondta a minap: „Elfogadhatatlan, hogy az emberi jogok a vallás alapján oszlanak meg.”

(Emberi jogok. Ezt a kifejezést is jegyezzük meg!)

Egy másik cikk: Győzött a női egyenjogúság, októbertől kapható lesz Amerikában a „női Viagra”.

(Egyenjogúság. Ezt a kifejezést is jegyezzük meg!)

A sztori egyébként arról szól, hogy piacra került egy új szer, ami a libidóval küzdő nőknek jelent majd megoldást. A Viagra azoknak a férfiaknak segít, akik kívánják a szexet, de szervi problémájuk van (magyarul nem képesek erekcióra), addig a flibanszerin olyan nőknek segít, akiknek minden rendben a szerveikkel, de nem kívánják a szexet. Ennek megfelelően az Addyi nem a nemi szervek vérellátást növeli, hanem az agyra, pontosabban az agyban található neurotranszmitterekre, hormonokra hat, és így magát a vágyat serkenti. Pontosabban a jutalmazással kapcsolatos viselkedéséért felelős dopamin, illetve a pozitív izgalmi állapotokért felelős noradrenalin termelődését serkenti, míg a szexuális vágyakat potenciálisan csökkentő szerotonin működését visszafogja. Nem akarok átcsúszni biológiába, csak mellékesen elmondani, hogy a flibanszerint eredetileg antidepresszánsként akarta piacra dobni a gyártó cég, de nem volt elég hatékony, ezért nem kaptak rá engedélyt. A cégnek ekkor a klinikai tesztekben részt vevők beszámolóí alapján az az ötlete támadt, hogy libidóproblémát kezelő készítményként próbálja meg újraengedélyeztetni a hatóanyagot. Erre sem kaptak engedélyt, mert nem tudták bizonyítani a megfelelő hatást, durva mellékhatások viszont jelentkeztek bőségesen. A gyógyszercég végül elindított egy rendkívül agresszív kampányt Amerikában az amerikai gyógyszerészeti hatóság ellen. Egészen a kongresszusig jutottak. Először is alapítottak egy Even The Score nevű civil szervezetet, ami elvileg a női szexuális zavarok elfogadásáért és gyógyításáért küzd, de mindeddig csak az Addyi mellett kampányolt. Az Even The Score-hoz számos nonprofit nőjogi szervezet csatlakozott, és ma már 26 tagja van. A szervezet lobbizásának három központi érve volt:

- ha a férfiak 26 gyógyszerrel kezelhetik a szexuális zavarukat, akkor nagyon igazságtalan, hogy a nők egyel sem,
- ráadásul a nők 43 százaléka küzd valamilyen szexuális zavarral,
- az FDA tehát kétfős mércét alkalmaz, szexista, és megfosztja a nőket attól, hogy saját maguk dönthessenek a testükről, ha nem engedélyezi az Addyit.

Végeredmény: a politika még a természettudományt is felülírta, a gyógyszer engedélyt kapott. A National Organization for Women elnöke a nők döntési képességére és jogára való hivatkozással adta a legfontosabb érvet, ami már évtizedekkel ezelőtt, a hormonális fogamzásgátlók bevezetésekor is bevált. A gyógyszerészeti hatóság akkor is a mellékhatások miatt aggódott, de a nőjogi szervezetek azt mondták, a felnőtt nőknek meg kell adni azt a választási lehetőséget, hogy a kockázatok és mellékhatások figyelembevételével maguk

döntsenek arról, milyen szereket használnak. Mindezt a döntési mechanizmus szemléltetése miatt meséltem, visszatérünk rá.

Jog. Ma ez a fogalom minden bekezdésben szerepelt. Pedig gondoljuk csak végig: valójában erkölcsi, etikai, vallási, hitéleti, vagy világnézeti kérdésekről beszéltünk, jogról nem. Mégis. A jogra való hivatkozás mindig mindent visz. Köznapi gondolkodásunkban is milyen együttérzőn tudjuk elfogadni a jogi érvet: szabadságjog, a választás joga, emberi jog... Ezek a hivatkozások mindig mindent felülírnak, és belső kényszert érzünk arra, hogy meghajoljunk előttük. Miért?!

Joseph de Maistre 200 évvel ezelőtti megállapítását idézem: kultúrát foglalni nem csak fegyverrel lehet. Egész pontosan: fegyver helyett elegendő, ha ebben a kultúrában velejéig szétrohasztjuk azokat az eredeti és alapvető elveket, amelyek egyébként ezt a kultúrát megteremtették és dominánssá tették.

Ki tudja, hogy merre van Isten, ám legjobban, ha halottnak tekintjük, mint mondjuk Nietzsche, s ezzel a vélekedéssel lesz korunk legnagyobb társadalmi kihívása az irányvesztettség, üresen és védtelenül hagyva a nyugati civilizációt nem csak a külső, de a belső betolakodók előtt. Az elidegenedettség lesz úrrá. Fichte, Schelling és Hegel idealizmusát felülírva Feuerbach érvelésében a vallás idegeníti el az embereket egymástól, ezért társadalmi programja szerint az embereket fel kell szabadítani, meg kell váltani a vallás illúziójától. Marx ennél sokkal egyszerűbbet állít, amikor az elidegenedést egyoldalúan a termelési és tulajdonviszonyokból vezeti le, a kollektív társadalom modelljében látva a megoldás egyetlen lehetséges kulcsát. Történelmi tapasztalatunk persze megmutatja, hogy a kollektívizmus a maga hiánygazdaságával és annak eredménytelenségével nemhogy csökkenti, hanem növeli a társadalom elidegenedési folyamatát. Marx elutasítja a piacgazdaság társadalmi hasznosságát, és a történelem – ha más összefüggésben is, de – igazolja őt, hiszen az elidegenedés a kapitalista társadalmakban is létező.

A modern világban az elidegenedés az élet igazi értelmétől elszakadt fogyasztásban jelentkezik abban az értelemben, hogy a központi funkciójú, de felszínes igény-kielégítés negligálja a személy valódi és lényeges igényeit, a társadalom szereplői kölcsönösen eszközként használják egymást, ez a viszony pedig nem más, mint az emberi szabadság végletekig torzított változata. Végletes, mert többé nem képes uralkodni önmagán, szükségleteit és vágyait képtelen a helyes értékrend szerint uralni, sőt az uralkodó ideológia szerint ez az emberi természet lényegéből fakadó alapvető rend, és így a társadalom támogatott filozófiája lesz.

Az elidegenedés persze nem újkori jelenség. Szent Ágoston szerint például az elidegenedés maga a bűn, az ember Istentől való elidegenedése.

Indulatosabb szerzők a terrorizmus fogalmát már használják a századelő kommunista forradalmainak kapcsán. Lukács György kulturális terrorizmusa a politikai korrektség előfutára volt - mondja például Drábik János, aki a Frankfurti Iskoláról szóló elemzésében arra a következtetésre jut, miszerint Lukács György az 1920-s évektől meg volt arról győződve, hogy a család részleges felbomlása és a családfő tekintélyének gyöngülése is már segíti, hogy a felnövekvő generáció jobban elfogadja a radikális társadalmi változásokat. Az elemző számára úgy tűnik, hogy a lukácsi gondolkodás szerint bármi, ami addig jó az ember számára, és ami szorosra fűzi két ember kapcsolatát, azt meg kell gyöngíteni és el kell pusztítani. Ha pedig nincsenek ilyen súlyos problémák, akkor ilyeneket létre kell hozni és a hagyományos életet, a lehetséges harmóniát lehetetlenné kell tenni. Ebbe tartozott az is, hogy a férfias tulajdonságok ellen háborút kell indítani. Lukács György 1919-ben a kommunista diktatúra kulturális népbiztosaként útnak indította programját. (Gabriele Kuby nem tudja, de 50 évvel előztük meg a Nyugatot abban a témában, melyet ma itt előadott.) Az iskolában a szabad szerelemre, a nemi

életre, a középosztályhoz tartozó családok erkölcsi értékeinek az elavultságára, a monogámia idejétmúltságára oktatták a tanulókat. Vallásra pedig nincs szükség, mert az minden élvezettől megfosztja az embert.

Marx tisztán elméleti állítása, melyben a munkásság felsőbbrendű minden más társadalmi osztályhoz képest, ami a társadalom fejlődését és egyenjogúsítását illeti, gyakorlati következményekkel járó tézissé alakul át azzal a kijelentéssel, hogy a társadalmi fejlődés, a társadalmi emancipáció központi mechanizmusa a termelőerők fejlődésének folyamata. Marx szerint a technológiai fejlődés együtt jár a társadalmi viszonyok fejlődésével, s bár a kapitalizmus a legfejlettebb gazdasági forma, de természetesen bukásra van ítélve az elnyomás és a munkásság elidegenedése következtében. A munkásság radikalizálódik, forradalmi erővé alakul és mindent elsöpör – véli Marx.

Miről is beszélünk? A nyugati kultúra fő elemeinek tendenciózus lebontásáról. Így megszabadulást a kereszténységtől, a tekintélytől, a családtól, a hierarchiától, az erkölcsiségtől, a hagyományoktól, a lojalitástól, a hazafiságtól, általában is a társadalmi konvencióktól. Hiszen amíg az egyes embernek szilárd hite van, vagy akár csak reménykedik abban, hogy Isten kegyelméből rendelkezik azokkal a szellemi képességekkel, amelyekkel meg tudja oldani a társadalmi létezés problémáit, addig nem kerül olyan reménytelen helyzetbe, hogy megoldásként a mindent elsöpörő, a társadalmat alapjaiban felforgató forradalmat válassza. A teljes reménytelenség elérése érdekében tehát a legdestruktívabb kritikát kell gyakorolni az európai civilizáció minden hagyományos értéke felett – így szól a modern társadalomkritikai intenció.

A modernizmus az átlagpolgár szemében persze nem világmegváltó szándékú. Egy szekuláris humanizmus. Pont úgy, mint amikor a terrorizmus megváltó eszmékre és cselekedetekre hivatkozva embereket öl.

Tegyük egy kronológiai felismerést: az ezredforduló vezető értelmisége és politikai vezetői, a 68-as diáklázadások egyetemistái.

Herbert Marcuse-t citálta előadásában Gabriele Kubly. Igen, Marcuse a Frankfurter Schule egyik kiemelkedő alakja például valódi vezérideológusa a diáklázadásoknak, aki zseniálisan párosítja Marx forradalmi hevületét Freud libidó-elméletével, s aminek következtében a szabad szerelem forradalmi tetté emelkedik. A szexuális kielégülés joggá válik. Az ember természetes vágyainak kielégítése a szabad szerelem harcainál már jogként jelenik meg, ami egyébként logikus következmény, ha Istent pusztán az emberek álmának tartjuk, az embert az ember testére redukáljuk, az emberi test mozgatórugóit állati vágyakként, a vágyakat szexuális vágyként, a szexuális vágyat szexként, a szexet pedig pusztán élvezet-kielégítésként azonosítjuk.

A modernizmus alapvető felfedezése az, hogy az elmélet és az azt megalkotó tudós nem tudja elzárni magát a társadalomtól, a társadalmi feltételek rá is hatással vannak. Így a 20. század legalapvetőbb állítása (szemben a 19. század racionalizmusával), hogy nem minden tudás alapja az érzékelés, mivel az érzetek is társadalmilag meghatározottak – a szubjektum és az objektum kölcsönhatásban áll egymással. A felvilágosodás törekvése, hogy az ember az ész, tehát a racionális uralma alá hajtja a természetet. Alig 100 év alatt azonban kiderül a következmény, miszerint a racionalitás köré szervezett élet elnyomja a természetes ösztönöket és az egyéniséget. A racionális tehát valójában nem az emberi felszabadulást, hanem annak sokkal hatékonyabb elnyomását hozza magával. Az ösztönök, érzelmek elnyomásának egyenes következménye az ösztönök lázadása, az érzelmek ellenforradalma. A 60-as évekből eredő ellenkulturális mozgalom, a posztmodernizmus megoldása a kultúra e rossz közérzetének orvoslására már nem a természetfeletti uralomra, hanem a természettel való harmóniára, a természet utánzására, a mimézisre való törekvés. A legújabb-kori panteizmus.

A Nyugat kulturális forradalma az erotizmusra, az élvezetre és az erőszakra épül, abból a feltételezésből indulva, miszerint a civilizáció elnyomja az egyént. Miközben a civilizáció a társadalmi folyamatokban elfojtja az ösztönkésztetéseket, az egyén fejlődésére káros befolyást gyakorolva meg is gyengíti őket. A nyugati kulturális forradalom a civilizációt elnyomásmentessé kívánja tenni. A fennálló rendszert olyan civilizációval szeretné felváltani, amely lehetővé teszi, hogy az egyén végre „önmaga legyen”, és minden társadalmi és intézményi kényszertől megszabaduljon.

Marxnál a forradalom lényege még az osztályharc, a társadalom fókusza pedig a gazdasági fejlődés. Freudnál az élvezetvágy a legalapvetőbb emberi ösztönkésztetés. Marcuse az egyén ösztönös szükségleteit politikai értékekre váltotta, az egyéni ösztönkésztetések kielégítését pedig társadalmilag kívánatos célra. A posztmodern ideológia megteremti Marx és Freud összhangját. Ez a forradalom olyan hevesen ront rá a nyugatra, hogy ellenállni lehetetlenség: az ember alapvető gyengeségével, az ösztön-kielégítés felszabadításának kieroszakolásával terrorizálja az embert. A terror az örömev céljait követi.

A Nyugat kulturális forradalma a szabadságot az elnyomás hiányaként határozza meg. A szabadság, ahogy a felvilágosodás forradalmánál, ismét öncéllá válik, legfőbb értékévé, és amely ismét minden tartalmat nélkülöz. Az üdvösséget nem Isten kegyelme, hanem az egyes ember maga hozza el, amennyiben sikeresen elmenekül a valóság elől, ugyanis azzal az elnyomó valóságtól is megszabadul. Ebben a törekvésében a korlátok nélküli szexualitás mellett kifejezett segítségére vannak a tudatmódosító szerek, ezért mindezeknek intézményes szabadságot követelnek. Vagyis jogot.

A Nyugat erotikus forradalma lebontotta a valóságot: a természetet, a kultúrát, a civilizációt, a hagyományt, a tekintélyt, a jogállamiságot, az apa képét, az erkölcsiséget, a vallást, az igazságot, a jót és a rosszat, az értelmet, a tudatosságot, az objektív tudást, az egyéni személyiséget, a személyes boldogságot, az örök életet, a halhatatlanságot, a felebarát szeretetét, a barátságot és a ragaszkodást. És a lebontást globális normává alakította. A normateremtés a terror erejével bír, eszköze pedig a politikai korrektség kívánalma. A politikai korrektség hívószavai különféle szerzőktől, de minden csatornán hangzani kezdenek.

Ezek a hívószavak a keresztény kultúrkörből származnak, így az átlagpolgár számára isteni tekintélyt és folytonosságot sugallnak, de jelentéstartalmukban jelentős változtatáson esnek át. Első és legfontosabb, ami megalapoz minden másnak, az a tolerancia. Az embert egyenlő kegyelmi potenciájában való testvéri toleranciával vizsgáló magatartás erőszakos toleranciává változik. Az értéksemlegesség kötelezővé válik, az eltérő véleményekkel, ideológiákkal, nézetekkel és vallásokkal szemben alkalmazandó kötelező tolerancia mindent befogad, kivéve a kulturális gyökereket, így a kereszténységet és annak etikáját. És amint nyitottá váltunk mindenre, saját identitásunk többé már nem érdekes, mi több elnyomó rendszerré válik saját kultúránk felett. Charles A. Reich 1970-es bestsellerében azt publikálja a diáklázadások méltatásakor, hogy el fog jönni egy forradalom. Nem fog hasonlítani a múlt forradalmihoz. Az egyénnel és a kultúrával fog kezdődni, és végső aktusként meg fogja változtatni a politikai struktúrát. És úgy tűnik igaza is lett: a nyugati civilizáció lebontásához nem is kellene a más kultúrából özönlő bevándorlók, elegendők vagyunk mi magunk is. A lebontás sikeréhez nem kell erőszakot alkalmazni, és nem lehet sikeresen ellenállni neki erőszakkal. Ez a forradalom úgy eroszakolja rá a társadalomra az új kultúrát, hogy az egyén nemhogy észre sem veszi az ellene irányuló terrort, hanem egyenesen megnyugtató konszenzusként értékeli. A társadalom erkölcsének lebontása a társadalom kulturális megalapozottságának lebontását, tehát egy új kultúra létrejöttét jelenti, melyhez a szexuális ösztön felszabadítása kiváló módszer. Az isten-nélkülivé alakítandó társadalom formázása a Szentírás által bemutatott családkép felülírásával kezdődik: *A család, a magántulajdon és az állam eredete* című könyvében Engels a nő által irányított családot, a matriarchátust részesíti előnyben, meghazudtolva a bibliai

teremtéstörténetet, az asszony férfiből, annak testrészéből (t.i. bordájából) való teremtését. (Engels persze nem érti, hogy az asszony teremtése nem például a férfi lába alól, tehát fizikailag és metaforikusan is alárendelt szituációból, hanem a férfi szíve alól, tehát a szeretet-közösségből történik, ami alapján a családban egygyé lesznek. Férfi és nő Isten teremtése szerint tiszta szívvel találkoznak egymással, egyenrangúként, és lényegi különbözőségükben egészítik ki egymást.) A gender-elmélet épp a lényegi különbözőséget törli el, vagyis magát a teremtést.

Marx is foglalkozik mind a *Kommunista Kiáltványban*, mind a *Német ideológiában* a családdal, mint a társadalom elavult alapintézményével. Hamar előkerülnek azok a vélemények, miszerint a természetes társadalom egyetlen eredeti családtípusa a matriarchátus, nem mintha ezt a feministákon kívül valaki komolyan is gondolná, de a hagyományos társadalmi modell aláadására viszont kiváló és forradalmi eszköz. Mondjuk úgy: haladó. Azt azonnal leszögezhetjük, hogy a házasság és a család elleni – haladónak nevezett – támadás több kárt okozott civilizációnknak, mint előtte bármely más háború vagy politikai forradalom, és nem csak azért, mert a társadalom alapintézményéről beszélünk, hanem azért, mert ugyan hol máshol tanulhatná meg az ember a legfontosabbat, az önzetlen szeretetet, vagyis Isten szeretetközlésének társadalmi leképeződését, ha nem a kiegyensúlyozott családokban, amelyek a gyakorlatban valósítják meg azt. A család lebontása az ember istenkapcsolatának egyértelmű lebontása. (A krisztusi elvek alapján szerveződő emberi társadalom programja, vagyis a Nyugat kulturális alapja, ok-okozati összefüggést mutat. Krisztus tanításaiban állandó hangsúlyt kap az ember és Isten közötti csodálatos viszony, az istengyermekség állapota. Ez a mindenkit összekötő testvériség az alapja az evangéliumi emberképnek, amely minden, Isten képére és hasonlatosságára teremtett emberi lénynek nemre, bőrszínre, műveltségre, társadalmi rangra stb. tekintet nélkül egyenlő emberi méltóságot biztosít. Ez az egyenlő emberi méltóság az ember igazi szabadsága, és ennek a szabadságnak társadalmi megtestesítője a családban egygyé lett férfi és nő.) Marx pontosan talál rá a társadalom alapintézményeként a családra. Logikus tehát, hogy a társadalom lebontásának szándékával a család lebontása a forradalminak nevezett Nyugat kiemelt hangsúlyú stratégiája.

A Nyugat forradalmában az ember erkölce az adott helyzettől, illetve környezetének erkölcsi színvonalától függ, tehát a morális igazságot a többségi gyakorlat határozza meg. Igaz az, amit igaznak tart. Bár köthetjük mérvadó ideológusokhoz ennek a gondolkodásnak a megjelenését, mégsem egy konkrét filozófiai, hanem egy olyan átfogó irányzatról beszélünk, amely többféle filozófiai áramlatban, de még a filozófiai műveltséggel nem rendelkező gondolatvilágban is könnyen megágyazódik. Sőt, talán ott a legkönnyebben. A modern közvélekedés és filozófia egyaránt állítja, hogy Isten nem létezik, amiből egyenesen következik, hogy isteni törvények sem léteznek, vagyis nincsenek örökérvényű ismeretek, tehát általános érvényességű, egyetemes erkölcsi normák se. Csakhogy a különböző kultúrák különböző közkerölcsöket takarnak. Vajon mit válaszol az egyébként „polkorrekt”, erkölcsrelativizmusban élő modern ember akkor, ha mondjuk, azzal találkozik, hogy a világ egy elfeledett részén élve temetnek el csecsemőket, például születési rendellenességgel világra érkezőket, vagy éppen olyanokat, akik hajadon anyák gyermekei. A többség elborzad, mutatva, hogy elemi affinitása még megmaradt az alapvető értékek irányába, de vannak, akik megvédik a gyerekgyilkos törzseket abból a következetesen toleráns megfontolásból, hogy nem lehet beleavatkozni más, jelen esetben egy bennszülött kultúra életébe, illetve abból a következetesen relativista megállapításból, miszerint az adott kultúrában a tárgyalt cselekedet nem számít gyilkosságnak. (Itt jegyzendő meg, hogy ezen elv alapján mindenféle vérengzést, népiirtást és hasonlókat legalizálni lehet, ha az elkövetők saját kulturális jegyeként értelmezzük a cselekedetet. Ebben az esetben a cselekedetet elmarasztaló vélemény kinyilvánítóját nyilvánítják majd intoleránsnak, és ezért, mint nem-haladó szelleműt, megvetendőnek. Az új, a relativizmuson alapuló etika - végső eredményében tehát etika-nélküliség - normatívként jelenik meg és uralkodik. Ezért lehetséges az, hogy

például nyilvánosan úgy beszélni a homoszexualitás kiéléséről mint bűnről, ma az új kultúra egyik legfőbb normájának megszegését jelenti.) Ha más nem, de a marxi szekuláris humanizmus még működik az egyénekre vetített társadalomban, mert Isten nélkül könnyűnek tűnik az élet, főleg, ha az addig uralkodó keresztény erkölctant mindössze tilalmak gyűjteményeként aposztrofáljuk, a lelkiismeret azonban az egyébként egészséges pszichén eltüntethetetlen emlék az ember Istennel való, hajdanvolt kapcsolatából.

Az új kultúrában nincsenek feltétlenül igaz ismeretek és általánosan érvényes erkölcsi normák, hiszen a társadalomkritika (épp a Frankfurti Iskolánál lehangsúlyosabban) kimondja, hogy az ember csak korlátozott álláspontból tekinthet a valóságra, és ennek megfelelően alakul a valóságról alkotott képe is. Tehát eleve szubjektív. A társadalmi tapasztalás által determinált megismerés csak részleges, következtetései viszonylagosak, azaz nincs megismerés. Márpedig ha nincs objektív megismerés, akkor objektívnek tekinthető, általános erkölcs sincs, csak többségi gyakorlat.

Ebben a relativizmusban említett legfontosabb érv a tolerancia. A fogalom az egyes ember, a népcsoport, a társadalmi közösség legfennköltebb tulajdonságai közé emeltetett abszolút erkölcsi követelményként. A tolerancia a posztmodern ember legfőbb erényeként megtiltja, hogy bárkinek is az erkölcsi nézeteit negatívan lehessen minősíteni, ezért a posztmodern kor minden szemléletmódot tolerál. Érvként a tolerancia azonban önmaga cáfolata, amennyiben a relativizmus bővületében nem tolerálja a tolerancia hiányát és az abszolút érték létezéséhez (Istenhez) való ragaszkodást. A relativizmus egyébként egyáltalán nem indokolja, hogy miért kellene toleránsnak lennünk! A tolerancia kötelezettsége azon az abszolút erkölcsi szabályon nyugszik, hogy mindig igazságosan kell bánnunk az emberekkel, ez azonban mégiscsak abszolutista szemlélet! A logikai ellentmondás megmagyarázhatatlan, így hát, bár nem vallják be, de tulajdonképpen még az úgynevezett relativisták is elvetik a relativizmust.

A globalizáció folyamata a relativizmus segítségével bontja le a Nyugat társadalmát úgy, hogy közben azt az illúziót kelti, miszerint az egyének lehetősége van személyes és erkölcsi filozófiái alapján befolyásolnia saját ítéleteit, cselekedeteit és érzelmeit az erkölcs szempontjából is érintett szituációkban. Az illúzió a felvilágosodás eszméiből ered, és az azt követő korszakokra is jellemző, egészen napjainkig. Az illúzió konkrét: a forradalommal a politikai hatalom megalapozása ezentúl a népképviselőten alapuló, tehát alulról szerveződő, hiszen (szabadság, egyenlőség, testvériség) az individuumok egyenrangúak, a politikai törvényesítés egyenértékű hordozói. Demokratikusak. Csakhogy a szubjektív etika végül mégsem szubjektív! A relativizmusban akkor legitim egy etikai vélemény, ha azt a társadalom elfogadja. A társadalom véleményelfogadási mechanizmusa a többségi elvből, tehát a népképviselőti demokráciából eredezik. Az Istent az egyes ember választási szabadságának illúziója mellett a politikai hatalom váltotta fel az egyes emberre vonatkozó erkölcsi normák meghatározójaként. A szabadság így nem az egyén jogává, hanem az egyén által legitimált hatalomé lett. A modern és posztmodern társadalmakban a legitimáció eszköze a tömegkommunikáció. A média amennyiben támogat egy normát, akkor azt az egyén spontánnak hitt véleményalkotással magáénak fogadja el. Az egyén a relativizmusban a politikai hatalomra bízza az erkölcsi döntést, a politikai hatalom viszont a média rabja. (A többségi szavazáson nem az egyes ember szakértelme, hanem érzelmi töltöttsége a döntő, hiszen a szavazók túlnyomó többségének a szakmai döntések meghozatalához nincs képessége. Híján van a döntéshez szükséges eszközöknek, szempontoknak, ismereteknek. A politikai közbeszéd lényege ezért nem a tartalom, hanem a rendeltetés. A virtuális valóság nyer, az a virtuális valóság, amelyet a szavazók a legkülönbözőbb politikai reklámokból tapasztalnak meg.) A média a gazdasági elit tulajdona, így végső soron az egyén véleménye a gazdasági elit által iparszerűen befolyásolt véleménnyé silányul. A globális etika a globális gazdasági hatalom játékszere.

Bár az etika elmélete két alapvető dimenziót határoz meg, az idealizmust és a relativizmust, a valóságban csak egy etika létezik, mégpedig az idealista, ugyanis csak az tartalmazhat abszolút szabályokat. Az idealista szubjektum az erkölcsi szabályok abszolút, vagyis isteni eredetű jellegét állítja, ezzel szemben a relativisták megpróbálják elkerülni az egyetemes erkölcsi szabályokat, hiszen álláspontjuk szerint az erkölcsi cselekedetek az adott szituációk jellegétől függenek.

A globalizmus a maga posztmodern etikájával, mely a morális igazságot a többségi gyakorlatból vezeti le, filozófiai megalapozottsággal, egyedüli üdvözítőként hirdetve, etikai alapvetésektől mégiscsak mentes!

Ezért a globalizmus társadalma skizofrén: önmagát fosztja ki és bontja le.

A globalizmusban az egyén az egyéni szabadságjogokért való történelmi küzdelmében pont az egyéni szabadság társadalmi garanciáit áldozza fel. Valós egyenjogúsító törekvéseit szólamértékű helyettesítő törekvésekkel pótolja, melyeket a médiából sugárzó propagandaipar emel etikai rangra. Ezek: a nők emancipációja, a hátrányos helyzetűek emancipációja, a nem-európaiak bevándorlásának támogatása és a szexuális másság, a nemek új társadalmi konstrukciójának támogatása. Mindehhez az etikának tűnő gondolkodási modell a tolerancia követelménye.

A mai társadalom emancipációjában a szabadság önmagában véve szentesíti a cselekedetet, így a szabad ösztönkiélést, és ezzel a globális gazdasági-politikai bekebelezés mellett a kulturális terrort alkalmazza, hiszen az abszolút etikai alapvetést kényszerítő tényezőként értékeli, melynek megszabadulásától való feladatot kötelező társadalmi programmá emeli. Abszolút érvényű társadalmi programmá.

A modern filozófia a felvilágosodás racionalizmusával pozitivista irányzatot vett. Magát a fogalmat Auguste Comte alkotta, amikor az emberi megismerés fejlődésének három szakaszát különböztette meg: a teológiai, a metafizikai és a tudományos szakaszt, ez utóbbit nevezve pozitívnak. A pozitivista filozófia alapelveit, miszerint az ember számára a megismerésben kizárólag az érzetek által közvetített tények adóttak, James Mill fektette le, ami azért fontos gondolatmenetünkben, mert innen származtathatjuk azt a vélekedést, hogy az érzetek által közvetített tények, melyeket a megismerés folyamatában rendszerbe foglalunk, ismereteink egyedüli állandó, vagyis abszolútnak tekinthető szilárd elemei. A 20. századra aztán kialakul az a meggyőződés, hogy megismerésünkben eddig valós tartalom nélküli, metafizikai konstrukciókat fogalmaztunk meg, ezért a tudományra ettől kezdve mindenféle metafizika radikális tagadása jellemző. A pozitivista gondolkodás szerint metafizikai igazságaink nem teljesítik az empirikus értelmi kritérium feltételeit, ezért nemhogy igazságoknak, de értelmetleneknek kell őket tekintenünk: metafizikai igazságunk értelmetlen szavakat tartalmaz, lásd: „abszolút”, vagy „Isten”, amelyekhez semmiféle empirikus igazolást nem tudunk rendelni. Ezek a fogalmak tapasztalatmentes, transzcendens entitásként jelennek meg. Kérdésem viszont, ha a metafizikai tételek értelmetlennek bizonyulnak, vajon miért teremtünk ilyen rendszereket? Mi a helyzet a világ értelmes létezésének örök kérdéseivel, amelyekre választ épp a metafizikai vizsgálatok adnak? Mi a helyzet az etikával?

Semmi. A posztmodern ember a tevékenysége társadalmi identitását a jogalanyiságára redukálta. Kulturális gyökereinket jelentő természetjogi felfogásával alapjaiban szakított, vagyis azzal a meggyőződéssel, hogy létezik az ember által megérthető módon eleve adott (Istentől való) igazság, a társadalmon kívül létező jog alapját összetörte. A posztmodern korra a modernizmus reménytelenül relatívnak tűnő világában az ember mégis valamiféle biztonságot keresett. A bizonyosságkeresés a globális etikanak kiváló eszközt adott, a morális igazságot, a megkérdőjelezhetetlen tekintélyt a többségi gyakorlat kezébe adta. Ettől a ponttól kezdve az ember **a jogi eljárások bizonyosságában hisz**. És itt a válasz az elején feltett kérdésre: **a jogi**

eljárások bizonyosságában hisz. Az ígéret mesés: a határok nélküli gazdasági és technikai fejlődés, és vele a kötelesség nélküli jogok. Posztmodernitás, azaz dekonstrukció: a magára maradt egyén egyre kétségbeesettebb értékkeresése, ami egyre radikálisabb értékvesztéshez vezetett. Ut a semmibe. (Bibliai környezetbe téve érdekes módon pont az a sátáni program, aminek végállomása is ugyanez.) Olyan jogi bizonyosságba való kapaszkodás, ahol a jogi eljárás nem valamiféle abszolút igazságból, hanem saját magából a jogból ered. A posztmodern társadalmat az erkölcs – tekintve, hogy relatív – már nem képes összetartani.

Parancsoló szükség születik. Globális etika alatt az ember azt a társadalmi minimumot érti, amely az összes kultúra összes népcsoportjának és nemzetének etikai értelemben vett közös nevezőjét képes megadni. A globális etika a különböző, egymásra lefordítható értékek hangsúlyozása, az ember érdekében a minimálisan szükséges közös alap leszögezése. Egy mindent átívelő minimáletika, aminek értékei és elvei válnak közös hivatkozási ponttá, s ami megadja a minimális erkölcsi irányutatást, amelyet a világnak követnie kell. Egy kötelezővé tett konszenzus. A konszenzus egy olyan megállapodást jelent, amit a felek külön-külön egyébként nem vallanak, vagy nem tartanak elégségesnek.

A globális etika így aztán logikai bukfencek sorozata. A viszonylagosságok abszolút pontját gondolja megadni, úgy véli, a viszonylagosságok különböző kultúrákban megtalálható azonosságai és átfedései épp ennek az abszolút területnek a határvonalai, azaz mindenki számára egységesen elfogadható normák. Egyrészt attól, hogy a viszonylagosságok mutathatnak egyezőségeket különböző részterületeken, még nem változtatják meg viszonylagos voltukat. Másrészt attól, hogy a különböző viszonylagosságokban találunk átfedéseket, vagyis tartalmi azonosságokat, azok még nem válnak abszolút értékűvé. Ez pont olyan, mint az az eszme, miszerint minden vallás egyenértékű, minden vallás javát ki kell emelni, ötvözni őket, így határozva meg az abszolút vallási igazságot. Ezt szinkretizmusnak hívják, és ez egy másik konferencia témája, de jól mutatja, hogy az ember mennyire képtelen abszolút viszonyítási pont nélkül létezni. Az ateizmus átka ez. Így lesz alapprobléma a viszonylagosságok abszolúttá való kikiáltása a többségi elvre való hivatkozással. Látni való, hogy abszolút viszonyítási pont nélkül mindig értelmezés kérdése lesz, hogy valamelyik kultúra vagy népcsoport adott eszméje vagy hagyománya mit jelent a teljes emberiségnek és milyen viselkedést kíván meg a teljes emberiségtől. Vitatható, így nyilvánvaló véleményeltéréseket okoz, hogy egy kultúra egy adott kérdésben valójában milyen etikai parancsot ad egy másik kultúrához viszonyított összefüggésben, ráadásul a kultúrák általában nem homogén egységek. Azon belül, amit hagyományosan egy kultúrának nevezünk, számos kulturális különbség létezhet nemek, osztályok, vallás, nyelv, etnikai hovatartozás és más törésvonalak szerint.

A mindenki számára egységesen elfogadható normákat valakiknek meg kell határozni! És meg is határozzák. (Mert azt ugye senki sem gondolja komolyan, hogy az etikai normák elfogadása a többségi gyakorlat alapján spontán folyamatként történik.) Azt mondják, hogy ezeknek az egységesen elfogadható normáknak az elfogadásakor támaszkodniuk kell bizonyos egyetemes elvekre, még akkor is, ha egy-egy kultúra ellenzi ezeket. És ez kulcsmondat!

Egyetemes elvek: záróelőadásom arra törekedett, hogy vázlatosan bemutassa, miként szabadult meg az emberiség az egyetemes elvektől, illetve az emberiség miként hordott össze bizonyítékokat annak alátámasztására, hogy nem is léteznek egyetemes elvek. És most, amikor bizonyítási eljárása végén az emberiség „végre” leszögezheti, hogy nincsenek egyetemes elvek, az etika meghatározói bizonyos egyetemes elvekre hivatkoznak.

A minimáletika, vagyis az egységes etikai norma, mely az elmélet szerint mindenki számára egységesen elfogadható, sőt immár kötelező, a jogi bizonyosságba való kapaszkodás mestermunkája: ez pedig az **emberi jogok eszméje**.

Ismétlem: a posztmodern ember a tevékenysége társadalmi identitását a jogalanyiságára redukálta. Ettől a ponttól kezdve az ember a jogi eljárások bizonyosságában hisz, ez lesz az etikája az etika helyett. A politikai korrektség immár etikai korrektség is, tehát az etikai alapvetésből levezetett további etikák (immár jogok) megkérdőjelezhetetlenek. Aki mégis meg merné kérdőjelezni, az számíthat a haladónak nevezett emberiség megvetésére és kirekesztésére, aminek veszélye nyomasztja és félelemmel tölti el, ezért jobbra kísérletet sem tesz az így kapott paradigmák átgondolására. Nem mintha az emberi jogok eszmeiségében eredetileg lefektetett 30 alapjog ne lenne hasznos az emberiségnek (többsége a tradicionális vallások etikai alapvetéseivel is megegyezik), de az emberi jogok eszméjének egyetemes etikaként való elfogadtatásával a globális világra való törekvés egyrészt kiváló eszközt kapott, másrészt termékeny talajra talált az emocionális beállítottságú posztmodern ember gondolatvilágában. A fő csapásirány pedig a tradicionális társadalom alappontja: a család és a vallás, ezen belül is célzottan a kereszténység. A keresztény Európa végső lebontása.

* * *

Gazdaság – Etika – Globalizáció

Konferencia kiadvány

A Jövőegyetem könyvek sorozat új kötete a 2015. évi Gazdaság – Etika - Globalizáció című nemzetközi konferencia előadásainak szerkesztett változatait tartalmazza.

A Jövőegyetem könyvek sorozatot szerkeszti:

Kertész-Bakos Ferenc

ISSN 2416-0482

© Kertész-Bakos Ferenc

A Jövőegyetem könyvek sorozatot kiadja:

John Henry Newman Oktatási Központ Kft.

8330 Sümeg, Kossuth L. u. 2.

Felelős kiadó:

Fülep Dániel

Az előadások szövegei a forrás megjelölésével szabadon terjeszthetők.